

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

УДК 336. 1

JEL G21, O32

DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2026.1.9>

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА БАНКІВ

Кретов Дмитро Юрійович

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0001-7129-4040
dmitriy.kretov@gmail.com

Корольова Тетяна Сергіївна

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0002-0262-690X
tskorolova@gmail.com

Стаття присвячена дослідженню впливу штучного інтелекту на трансформацію ключових елементів конкурентного середовища банків за умов активного впровадження технологій. При написанні статті авторами застосовано методи індукції, порівняльного аналізу, конкретизації, аналогії, аналізу наукових публікацій, а також табличний спосіб подання даних. В статті підкреслюється, що на сьогоднішній день технології штучного інтелекту широко застосовуються учасниками фінансового ринку в різних бізнес-процесах, таких як взаємодія з клієнтами, управління ризиками, аналітика, моніторинг та виконання операцій; при цьому існує значний потенціал для подальшого розширення застосування ШІ фінансовими організаціями, що може підвищити їх ефективність та якість послуг, що надаються. Розглядаються ключові напрямки застосування ШІ у банківській діяльності, включаючи автоматизацію операційних процесів, інтелектуальне управління ризиками, персоналізацію клієнтських сервісів, розвиток інноваційних фінансових продуктів, розширення аналітичних можливостей та управління великими обсягами даних. Зроблено висновок, що інтеграція технологій ШІ у банківську систему стає невід'ємною умовою її сталого розвитку та глобальної конкурентоспроможності. Особлива увага приділена тому, як ШІ змінює традиційні бізнес-моделі банків, підвищує їхню конкурентоспроможність та формує нові стратегічні переваги на фінансовому ринку. У статті також порушуються питання безпеки та етичні дилеми, що виникають під час впровадження подібних технологій. Автори наголошують, що для успішного застосування штучного інтелекту у банківській сфері необхідно розвивати навички в галузі управління даними, залучати кваліфікованих фахівців та створювати адаптивну IT-інфраструктуру. Практична значимість дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути основою для розробки стратегій впровадження штучного інтелекту у банківські процеси, що не лише підвищує ефективність операцій, а й сприяє зниженню пов'язаних з ним ризиків та зміцнює конкурентні позиції банківської установи на ринку фінансових послуг.

Ключові слова: штучний інтелект, банківський сектор, цифрова трансформація, конкурентоспроможність, інновації в фінансах, фінансові технології.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Глобальний банківський сектор переживає глибоку трансформацію під впливом цифровізації, зміни клієнтських очікувань і конкуренції з боку фінтех компаній. Банки у всьому світі прагнуть переосмислити підхід до продуктів, сервісів та клієнтського досвіду, посилюючи акценти на персоналізації, технологічності та стійкості. У центрі цих змін знаходиться штучний інтелект, що радикально переосмислює традиційні методи ведення банківської діяльності та встановлює нові стандарти для підвищення ефективності, автоматизації процесів та покращення якості фінансових послуг. Штучний інтелект у банківській справі постає як інтегруючий

елемент, впливає на всі основні бізнес-процеси, починаючи від операційної діяльності та закінчуючи стратегічним управлінням. ШІ стає невід'ємною частиною внутрішньої структури банків та їх взаємодії з клієнтами, відкриваючи нові можливості для підвищення конкурентоспроможності, поліпшення обслуговування та оптимізації управління ризиками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вплив штучного інтелекту на трансформацію фінансового сектора розглядається у ряді досліджень зарубіжних та вітчизняних науковців. У роботі Т. Dapp та L. Slomka аналізується перехід традиційної банківської системи до цифрової екосистему під впливом сучасних техноло-

© Кретов Д. Ю., Корольова Т. С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

гій [1]. У дослідженнях I. Lee та Y.J. Shin [2] розглядаються різні типи бізнес-моделей фінтех-проектів, тоді як стаття С. Haddad та L. Hornuf [3] присвячена глобальним тенденціям розвитку фінтех-ринку. Питання управління ризиками у сфері фінтех докладно розкрито у дослідженні Р. Giudici [4], де наголошується на необхідності мінімізації негативних наслідків для споживачів та інвесторів. Крім того, у роботі М. Jaksic та М. Marinc [5] зазначається, що бізнес-моделі фінтех-стартапів не завжди гарантують відповідність вимогам стабільності фінансового сектора, особливо коли інновації у платіжних системах здатні впливати на стійкість фінансових систем. Зарубіжні дослідження наголошують, що штучний інтелект радикально змінює конкурентне середовище банків, дозволяючи підвищувати ефективність операційних процесів, покращувати управління ризиками та формувати персоналізовані продукти. Тенденціям впровадження штучного інтелекту в банківську сферу та наслідкам цього процесу призначена значна кількість наукових праць вітчизняних дослідників. За останні два роки науковці розглядали наступні проблеми. Досвід впровадження технологій штучного інтелекту в банківський сектор та виявлення їх ключових переваг і ризиків досліджували Н. Волкова та В. Петров [6]. Автори особливу увагу приділили аналізу можливостей нормативно-правового та етичного регулювання для забезпечення безпечного й ефективного використання ШІ у фінансовій сфері. Т. Овчаренко [7] здійснено дослідження теоретичних основ штучного інтелекту та основних тенденцій впливу штучного інтелекту на діяльність банківських установ. Також всебічний аналіз впливу технологій штучного інтелекту на банківську сферу, з метою виявлення потенційних переваг та ризиків провели Н. Данік та А. Торлопов [8]. Науковцями розроблені рекомендації щодо ефективного впровадження ШІ в банківські установи. Незважаючи на достатню кількість наробок вітчизняних авторів за зазначеною тематикою, вважаємо доцільним розглянути трансформацію конкурентного середовища під впливом штучного інтелекту.

Формування цілей статті. Ціллю статті є дослідження впливу штучного інтелекту на трансформацію ключових елементів конкурентного середовища банків.

Методи дослідження. При написанні статті авторами застосовувалися методи індукції, порівняльного аналізу, конкретизації, аналогії, аналізу наукових публікацій, а також табличний спосіб подання даних.

Результати дослідження. Штучний інтелект – це розділ інформатики та технологія, що дозволяє банкам обробляти інформацію, імітуючи людський розум, підвищуючи швидкість та точність операцій (скоринг, чат-боти) (Рис. 1).

Штучний інтелект перетворює сферу фінансової аналітики, надаючи банкам можливість обробляти величезні масиви даних з високим ступенем точності та швидкості. Завдяки алгоритмам машинного навчання, банківські установи можуть розкривати неочевидні закономірності у фінансових показниках своїх філій, проводити всебічний аналіз та передбачати майбутні тенденції. Це забезпечує можливість прийняття зважених та своєчас-

них рішень, покращуючи ефективність роботи відділень та підвищуючи фінансову стабільність всього банку. Використання ШІ дозволяє враховувати безліч змінних, роблячи прогнози більш точними та адаптованими до динаміки ринку.

В області клієнтського обслуговування ШІ також відіграє ключову роль, дозволяючи банкам створювати персоналізовані пропозиції для клієнтів. Технології машинного навчання аналізують різні аспекти клієнтської інформації, включаючи історію транзакцій та особисті переваги, що сприяє формуванню індивідуальних пропозицій, що максимально відповідають потребам та фінансовим можливостям кожного користувача. Такий підхід не лише покращує якість обслуговування, а й значно зміцнює лояльність клієнтів, надаючи їм рішення, які вони дійсно цінують та бажають отримати.

Штучний інтелект перетворює способи взаємодії банків зі своїми клієнтами, пропонуючи їм можливість керувати послугами за допомогою голосових команд. Такі інновації значно полегшують процедури обслуговування, дозволяючи користувачам здійснювати фінансові операції, дізнаватися про залишки на рахунках, отримувати консультації щодо економічних питань та насолоджуватися персоналізованими пропозиціями, минаючи необхідність відвідування філій чи взаємодії з операторами. Поєднання голосових помічників з іншими системами ШІ сприяє підвищенню автоматизації обслуговування та скорочення витрат на контактні центри, надаючи клієнтам швидший та комфортний доступ до банківських послуг.

У галузі запобігання шахрайству ШІ також демонструє значний потенціал. Системи, що базуються на машинному навчанні, аналізують великі масиви даних про дії клієнтів у режимі реального часу, виявляючи незвичайні патерни та підозрілі операції, які можуть свідчити про шахрайські дії. Завдяки здатності обробляти динамічні дані та враховувати безліч змінних, сучасні ШІ-системи ефективно знижують ризики фінансових втрат та зменшують ймовірність помилкових спрацьовувань.

Чат-боти на базі ШІ стають невід'ємним елементом у забезпеченні цілодобового сервісу клієнтів, значно розвантажуючи контактні центри. Ці

інтелектуальні системи здатні надавати відповіді на різноманітні запити та

адаптуватись до індивідуальних потреб користувачів. Технологічний обрій розвитку ШІ у банківській сфері відкриває вражаючі перспективи для банківських чат-ботів (рис. 2).

Штучний інтелект революціонує банківську індустрію, значно підвищуючи її ефективність та сприяючи динамічному розвитку сектора. Впровадження технологій ШІ в банківську діяльність не тільки оптимізує операційні та фінансові процеси, але й суттєво покращує якість обслуговування клієнтів, тим найбільш зміцнюючи позиції банків над ринком, який постійно змінюється.

Однією з помітних переваг використання ШІ у банківській сфері є прискорення доступу клієнтів до різних банківських послуг. Автоматизація процесів, таких як схвалення кредитів, відкриття рахунків та початкове консультування, дозволяє скоротити час очікування та

Рис. 1. Види штучного інтелекту, які використовуються в банківському секторі

Джерело: розроблено авторами за [9]

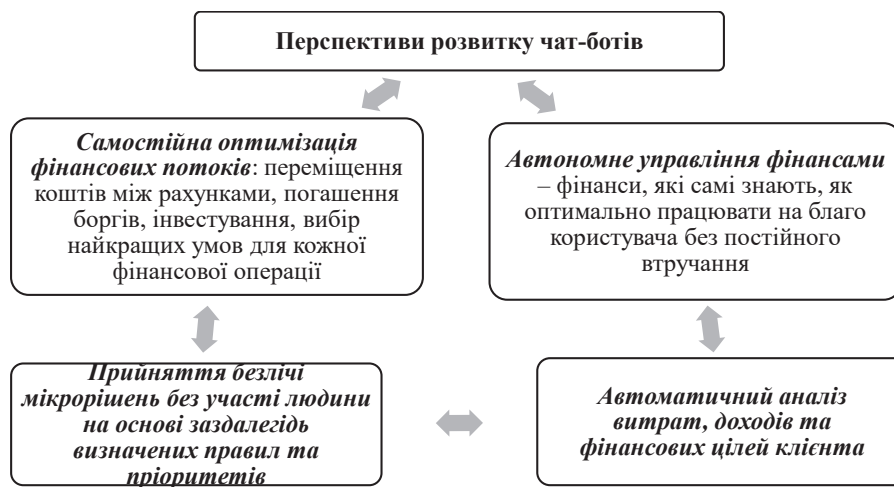

Рис. 2. Перспективи розвитку банківських чат-ботів на базі штучного інтелекту

Джерело: розроблено авторами за [10]

підвищити ефективність обробки запитів. Клієнти відчують задоволення від швидкості та точності отримуваних послуг, що сприяє зміцненню їх довіри та лояльності до банку. Використання ШІ також покращує операційну ефективність банку.

Отже, ШІ поступово стає універсальною технологією, здатною змінити бізнес-процеси та ринкові практики фінансових організацій (табл. 1). Як видно з табл. 1, ШІ надає системний вплив на всі рівні конкурентного середовища банку: від складу учасників до механізмів взаємодії із клієнтами.

На тлі глобальної цифрової трансформації штучний інтелект стає одним із ключових драйверів змін у банківській галузі. Міжнародна практика підтверджує його високу ефективність: за даними KPMG [11], понад 80% банків розглядають ШІ як стратегічний актив. Серед очікуваних ефектів - зниження витрат, підвищення точності рішень та покращення клієнтського досвіду. У таких країнах, як Китай, Нідерланди та Швеція вже реалізовані масштабні кейси застосування ШІ в андеррайтингу, боротьбі з шахрайством, автоматизації обслуговування та персоналізації продуктів.

Трансформація ключових елементів конкурентного середовища банків під впливом штучного інтелекту

Елемент середовища	До впровадження ШІ (традиційна модель)	Після впровадження ШІ (трансформована модель)	Характер трансформації
Конкуренти	Банки та фінансові установи	Фінтех, BigTech, екосистеми, маркетплейси	Розширення спектра учасників ринку
Ціннісна пропозиція	Універсальні продукти, стандартизоване обслуговування	Персоналізовані, адаптивні цифрові рішення	Зміщення до клієнтоцентричної моделі
Інструменти конкуренції	Процентні ставки, тарифи, мережа філій	ШІ-аналітика, UX/UI, швидкість відгуку, чат-боти	Зростання ролі технологій та клієнтського досвіду
Механізми прийняття рішень	На основі досвіду, інтуїції, формальних звітів	Алгоритмічні моделі, машинне навчання	Автоматизація та алгоритмізація процесів
Управління ризиками	Традиційні моделі скорингу	ШІ-моделі, прогнозна аналітика, оцінка поведінки	Превентивне керування на основі big data
Канали дистрибуції	Відділення, call-центри	Цифрові платформи, мобільні програми, голосові ШІ	Міграція в онлайн та омніканальність
Стратегія зростання	Екстенсивна (розширення мережі, географія)	Інтенсивна (цифровізація, партнерства, API-економіка)	Перехід від масштабування до платформізації
Позиція клієнта	Пасивний споживач	Активний користувач, учасник екосистем	Посилення впливу споживача
Ключові активи	Фінансовий капітал, нерухомість	Дані, алгоритми, цифрова інфраструктура	

Джерело: розроблено авторами

Штучний інтелект трансформує традиційні механізми банківської конкуренції. Це проявляється у наступних моментах.

1. Впровадження штучного інтелекту у банківський сектор сприяє зміщенню конкурентних акцентів з фізичних активів (філії, чисельність персоналу, капітал) на технологічну зрілість та здатність обробляти великі обсяги даних у реальному часі. За даними McKinsey, автоматизація процесів за допомогою ШІ може забезпечити зростання операційного прибутку банків на 20–25% протягом 3–5 років [12]. Це вказує на глибоку трансформацію логіки конкуренції: лідируючі позиції займають не найбільші, а технологічно гнучкі гравці.

2. Розширення конкурентного середовища за рахунок небанківських учасників посилює тиск на традиційні банки. ШІ став каталізатором зростання фінтех-стартапів, IT-компаній та BigTech-платформ, таких як Google, Apple і Tencent, які активно проникають у сферу фінансових послуг. До 2023 року частка небанківських організацій у глобальному цифровому платіжному обороті досягла 39%, а обсяг інвестицій у фінтех перевищив 120 млрд. доларів США [11]. Ці учасники використовують ШІ для створення дешевих, персоналізованих та масштабованих рішень, що порушує монополію традиційних банків та потребує стратегічного перегляду їхньої ринкової поведінки.

3. Значення даних як стратегічного ресурсу зростає. ШІ підвищує цінність даних як ключового ресурсу конкурентної боротьби. Здатність до інтелектуальної обробки транзакційних, поведінкових та зовнішніх даних дає банкам можливість точніше оцінювати ризики, персоналізувати пропозиції та прогнозувати поведінку клієнтів. Згідно з дослідженням IBM, 91% банківських лідерів вважають використання даних та аналітики визначальним фактором конкурентної переваги [13]. Ефективна дата-стратегія стає основою стійкості за умов цифрової економіки.

4. Необхідність внутрішньої трансформації потребує перегляду бізнес-моделей та організаційних підходів. Впровадження ШІ вимагає від банків як технологічної модернізації, так і глибокої організаційної трансформації. Це включає розвиток цифрових компетенцій працівників, зміна процесів прийняття рішень та формування agile-культури. За даними PwC, 62% керівників банків вказують на нестачу фахівців у галузі ШІ як ключовий бар'єр до впровадження технологій [14]. В результаті, здатність до швидкого навчання, адаптації та формування нових цифрових бізнес-моделей стає критично важливою для виживання банків у новому конкурентному середовищі. Одним із найпомітніших глобальних трендів у банківському секторі стає зростання очікувань з боку клієнтів. За даними KPMG, сучасні клієнти очікують від банків не лише швидкого та зручного сервісу, а й індивідуального підходу, емпатії та прозорості.

Загалом технології штучного інтелекту мають величезний потенціал для підвищення ефективності роботи банків та їх конкурентоспроможності. Проте впровадження штучного інтелекту у банківську діяльність пов'язане з рядом викликів, включаючи технологічні, юридичні та етичні аспекти. Ризик витоку конфіденційної інформації зростає через необхідність обробки великих обсягів персональних та фінансових даних для навчання ШІ-алгоритмів. Проблеми захисту інформації залишаються актуальними. Крім того, впровадження ШІ породжує етичні питання, пов'язані з прийняттям алгоритмами рішень, які можуть ігнорувати людський контекст та моральні норми, що особливо критично при фінансових операціях із довгостроковими наслідками.

В результаті аналізу було виявлено ряд проблем, пов'язаних з розвитком технологій ШІ в банківському секторі:

- відсутність міцної нормативно-правової бази регулювання технологій ШІ;
- брак висококваліфікованих кадрів у галузі ШІ;
- слабка державна підтримка стартапів у сфері ШІ;

– низький рівень міжнародного співробітництва у реалізації науково-технічних та інноваційних проектів у цій сфері;

– слабка інфраструктура для впровадження програмних продуктів на основі ШІ;

Для ефективного вирішення цих викликів та проблем розвитку технологій штучного інтелекту в банках пропонується визначити ключові аспекти комплексного підходу до їх розвитку, а саме:

– формування та зміцнення необхідної нормативно-правової бази, а також розширення телекомунікаційної інфраструктури та обсягів даних;

– активізація партнерства між банками та фінтех-компаніями;

– адаптація регуляторного середовища до умов застосування ШІ;

– розвиток кадрового потенціалу через освітні та професійні програми;

– створення цифрових екосистем із центром у банківських платформах.

Висновки. Застосування ШІ значно підвищує ефективність бізнес-процесів банків, покращує якість обслуговування клієнтів та сприяє покращенню фінансових показників. Однак впровадження таких технологій вимагає від банківських установ розвитку компетенцій у галузі збору та аналізу даних, залучення висококваліфікованих фахівців, що може бути пов'язане зі значними витратами, а також створення адаптивної ІТ-інфраструктури. У цьому контексті штучний інтелект виступає і як можливість для виходу на передові позиції на ринку, і серйозний виклик організацій у фінансовій сфері.

Список використаної літератури:

1. Dapp T., Slomka L. Fintech reloaded – Traditional banks as digital ecosystems. Publication of the German original. URL: <https://www.dbresearch.com/PROD/RPS> (дата звернення: 10.01.2026)
2. Lee I., Shin Y.J. (2018) Fintech: Ecosystem, business models, investment decisions, and challenges. *Business Horizons*, vol. 61 (1), pp. 35–46.
3. Haddad C., Hornuf L. (2019) The emergence of the global fintech market: economic and technological determinants. *Small Business Economics*, vol. 53, pp. 81–105.
4. Giudici P. (2018) Fintech Risk Management: A Research Challenge for Artificial Intelligence in Finance. *Frontiers in Artificial Intelligence*. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frai.2018.00001/full> (дата звернення: 10.01.2026)
5. Jaksic M., Marinc M. (2019) Relationship banking and information technology: the role of artificial intelligence and FinTech. *Risk Management*, vol. 21, pp. 1–18.
6. Волкова Н., Петров В. Інтеграція штучного інтелекту в банківський сектор: переваги, ризики та регулювання. *Праці III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України»*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 54–57.
7. Овчаренко Т. Тенденції розвитку та використання штучного інтелекту у банківській сфері. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-44> (дата звернення: 10.01.2026)
8. Данік Н., Торлопов А. Впровадження штучного інтелекту в банківську сферу: революція в обслуговуванні та безпеці. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. № 4 (3). С. 52–59.
9. Пузирьова П., Ірناзаров Д. Особливості інтеграції штучного інтелекту у банківську систему України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 1 (77). С. 66–79.
10. Козьменков М. Г. Використання штучного інтелекту в фінансових установах в Україні: можливості та виклики для екосистеми онлайн сервісів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2025. № 19. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-19-04-04> (дата звернення: 11.01.2026)
11. KPMG (2024) Pulse of Fintech H2 2023. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2024/02/pulse-of-fintech-h2-2023.html> (дата звернення: 11.01.2026)
12. McKinsey & Company (2020) AI-bank of the future: Can banks meet the AI challenge? URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/ai-bank-of-the-future> (дата звернення: 11.01.2026)
13. IBM Institute for Business Value (2021) AI and data in banking: The future of personalization URL: <https://www.ibm.com/thought-leadership/institute-business-value/report/ai-banking> (дата звернення: 12.01.2026)
14. PwC (2023) AI in financial services: How to prepare for the future. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/assets/pwc-ai-in-financial-services.pdf> (дата звернення: 12.01.2026)

References:

1. Dapp T., Slomka L. Fintech reloaded – Traditional banks as digital ecosystems. Publication of the German original. Available at: <https://www.dbresearch.com/PROD/RPS> (accessed January 10, 2026)
2. Lee I., Shin Y.J. (2018) Fintech: Ecosystem, business models, investment decisions, and challenges. *Business Horizons*, vol. 61(1), pp. 35–46.
3. Haddad C., Hornuf L. (2019) The emergence of the global fintech market: economic and technological determinants. *Small Business Economics*, vol. 53, pp. 81–105.
4. Giudici P. (2018) Fintech Risk Management: A Research Challenge for Artificial Intelligence in Finance. *Frontiers in Artificial Intelligence*. Available at: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frai.2018.00001/full> (accessed January 10, 2026)
5. Jaksic M., Marinc M. (2019) Relationship banking and information technology: the role of artificial intelligence and FinTech. *Risk Management*, vol. 21, pp. 1–18.
6. Volkova N., Petrov V. (2025) Intehratsiia shtuchnoho intelektu v bankivskiyi sektor: perevahy, ryzyky ta rehuliuвання [Integrating Artificial Intelligence into the Banking Sector: Benefits, Risks, and Regulation] *Pratsi III Vseukrainskoi naukovo-*

практичної конференції "Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах трансформації економіки України". Вінніця: ДонНУ імені Василя Стуса, pp. 54–57. [in Ukrainian]

7. Ovcharenko T. (2024) Tendentsii rozvytku ta vykorystannia shtuchnogo intelektu u bankivskii sferi [Trends in the development and use of artificial intelligence in the banking sector]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-44> (accessed January 10, 2026) [in Ukrainian]

8. Danik N., Torlopov A. (2025) Vprovadzhennia shtuchnogo intelektu v bankivsku sferu: revoliutsiia v obsluhovuvanni ta bezpetsi [Introducing artificial intelligence into banking: a revolution in service and security]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 4 (3), pp. 52–59. [in Ukrainian]

9. Puzyrova P, Irnazarov D. (2025) Osoblyvosti intehtatsii shtuchnogo intelektu u bankivsku systemu Ukrainy [Features of integrating artificial intelligence into the banking system of Ukraine]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, vol. 1 (77), pp. 66–79. [in Ukrainian]

10. Kozmenkov M. H. . (2025) Vykorystannia shtuchnogo intelektu v finansovykh ustanovakh v Ukraini: mozhlyvosti ta vyklyky dlia ekosystemy onlain servisiv [The use of artificial intelligence in financial institutions in Ukraine: opportunities and challenges for the online services ecosystem]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*, vol. 19. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-19-04-04> (accessed January 11, 2026) [in Ukrainian]

11. KPMG (2024) Pulse of Fintech H2 2023. Available at: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2024/02/pulse-of-fintech-h2-2023.html> (accessed January 11, 2026)

12. McKinsey & Company (2020) AI-bank of the future: Can banks meet the AI challenge? Available at: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/ai-bank-of-the-future> (accessed January 11, 2026)

13. IBM Institute for Business Value (2021) AI and data in banking: The future of personalization Available at: <https://www.ibm.com/thought-leadership/institute-business-value/report/ai-banking> (accessed January 12, 2026)

14. PwC (2023) AI in financial services: How to prepare for the future. Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/assets/pwc-ai-in-financial-services.pdf> (accessed January 12, 2026)

Dmytro Kretov, PhD, Associate Professor, Odesa National Economic University. **Tatyana Koroleva**, PhD, Associate Professor, Odesa National Economic University

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE TRANSFORMATION OF THE COMPETITIVE ENVIRONMENT OF BANKS

The article is devoted to the study of the impact of artificial intelligence on the transformation of key elements of the competitive environment of banks under the conditions of active implementation of technologies. When writing the article, the authors used the methods of induction, comparative analysis, concretization, analogy, analysis of scientific publications, as well as a tabular method of presenting data. The article emphasizes that today artificial intelligence technologies are widely used by financial market participants in various business processes, such as interaction with clients, risk management, analytics, monitoring and execution of transactions; however, there is significant potential for further expansion of AI application by financial institutions, which could improve their efficiency and the quality of services provided. Key areas of application of AI in banking are considered, including automation of operational processes, intelligent risk management, personalization of client services, development of innovative financial products, expansion of analytical capabilities, and management of large volumes of data. It is concluded that the integration of AI technologies into the banking system is becoming an indispensable condition for its sustainable development and global competitiveness. Particular attention is paid to how AI changes traditional business models of banks, increases their competitiveness and forms new strategic advantages in the financial market. The article also raises security issues and ethical dilemmas that arise when implementing such technologies. The authors emphasize that for the successful application of artificial intelligence in the banking sector, it is necessary to develop skills in data management, attract qualified specialists, and create an adaptive IT infrastructure. The practical significance of the study lies in the fact that its results can be the basis for developing strategies for implementing artificial intelligence in banking processes, which not only increases the efficiency of operations, but also helps reduce the associated risks and strengthens the competitive position of a banking institution in the financial services market.

Keywords: artificial intelligence, banking sector, digital transformation, competitiveness, innovation in finance, financial technologies.

Дата надходження статті: 27.01.2026

Дата прийняття статті: 16.02.2026

Дата публікації статті: 03.03.2026